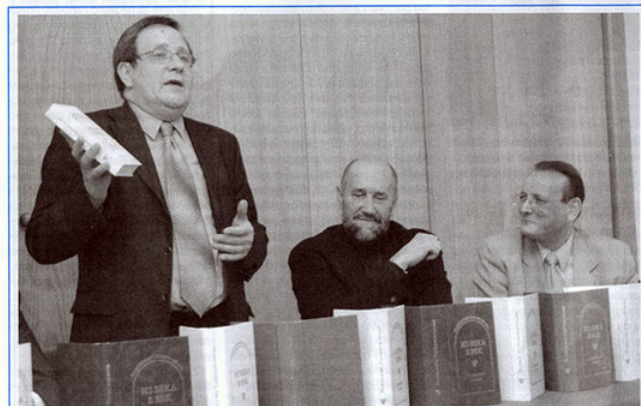

KNÍŽNÁ REVUE

★ 25. ČÍSLO ★

★ XVI. ročník ★ ISSN 1210-1982 ★ ISSN 1336-247X ★

★ 6. DECEMBER 2006 ★

V Ruskom centre vedy a kultúry v Bratislave slávnostne predstavili dvojazyčnú antológiu slovenskej poézie druhej polovice 20. storočia a začiatku 21. storočia Ikar v ruku (zo storočia do storočia) predšedá redakčnej rady edície Sergej N. Glouk, slovenský zosilovateľ Juraj Kalinický a predseda Spolku slovenských spisovateľov Pavol Janík.

Foto Peter Procházka

Z OBSAHU

- Peter SALNER: Bratislavské kaviarne a vechy
- Juraj HRADSKÝ: Bratislavský majstri kati s. 3
- Milan ČARNANSKÝ: Bosorka s. 4
- RECENZUJEME:
- Mila HAUGOVÁ: Rastlina so snom: Vertikála
- Taňa KELEOVÁ-VASILKOVÁ: Modrý dom
- Jozef Ciger HRONSKÝ: Slonovratka
- Zborník o Sympóziu o tvorivom písaní
- Významové a výrazové premeny
- v umení 20. storočia s. 5
- Eteľa FARKAŠOVÁ: Na rube času s. 6
- Bernhard SCHLINK: Predčítač s. 6
- Rozhovor so spisovateľkou Zdenkou BECKEROVOU s. 7
- Edičná činnosť Múzea židovskej kultúry s. 8
- Literárne hádanky s. 8
- Najpredávanejšie knihy vo Francúzsku s. 11
- Rozhovor s literárnym vedcom Fedorom MATEJOVOM s. 12

A máme po komunálnych voľbách. Niekoľko je spokojný, niekoľko nie. Našu voľbu totiž ovplyvňovali aj iní. Vo voľbách platí: väčšia berie. V súčasnosti je však rozhodujúca naša voľba. Môžeme si zvoliť, či podľahneme ošialu predváňaného nakupovania nielen toho, na čo máme, ale aj toho, na čo nemáme a čo vonkoncom nepotrebuje a najmä, či sa zadlžujeme do nového roka. Môžeme si zvoliť trávenie adventu ako v časoch svojho detstva alebo tráviť dlhé predváňané večery celkom podľa svojho. Trebárs čítaním Biblie. Je to naša voľba. Predváňaný čas adventu má v sebe neopakovateľné čaro, tajomnosť, očakávanie. Ponúka priestor na vážne zamyslenie aj hry. Čo tak obnoviť Luciovské rituály? Môže to byť aj na spoločnej párty. Mikuláš už naplnil topánky milými drobnosťami. Zohľadni dušu. A o tú ide. Je jej jedno, či sú okná umyté a či je nábytok vyčistený. Každá túži po láske, pokojí a porozumí. A to na vianočných trhoch nepredávajú. Tento dar nosíme sami v sebe. Je to naša voľba, s kým sa oň podelíme. Budme veľkorysi!

NAJ predávanejšie knihy

Knihkupectvo Phoenix, Kubínsky nám., 984 01 Lučenec, tel. 047/4332683

1. Ž. Kanyzová: Lunární kalendář – Krásna pani speciál 2007 – Krásna pani
2. M. Landrus: Leonardo da Vinci – Computer Press
3. M. Kundera: Nesnesiteľná ľahkosť bytí – Atlantis

Slovenské

1. T. Keleová-Vasilková: Modrý dom – Ikar
2. I. Bukovský: Návod na prežitie pre muža – AKV
3. M. Hamzová: Božk nad kytičkou frézi – Ikar

Anna Lučná, Kniha Alva, Makareňova 214, Partizánske, tel. 038/7492191

1. D. Brown: Da Vinciho kód – Vydavateľstvo Slovart
2. D. Steelová: Nebezpeční starí mládenci – Ikar
3. M. Winegardner: Krstný otec sa vracia – Ikar

Slovenské

1. T. Keleová-Vasilková: Modrý dom – Ikar
2. M. Hamzová: Božk nad kytičkou frézi – Ikar
3. K. Gillerová: Ráno neplačem – Slovenský spisovateľ

Danica Kiliánová, Knihkupectvo Lúč, Námestie SNP 11, 811 08 Bratislava, tel. 02/52967003

1. J. a S. Eldredge: Očarujúca – Redemptoristi
2. J. a S. Eldredge: Divoky v srdci – Redemptoristi
3. P. Mönckeborgová: Dobrodružstvo pracoviteľa oslíka – Lúč

Slovenské

1. M. S. Ďurica: Jozef Tiso (1887–1947) – Lúč
2. J. Haľko: Modrý kostol – Lúč
3. Š. Behová: Denne s evanjeliom – BENS

NÁŠ TIP ■ NÁŠ TIP ■ NÁŠ TIP ■ NÁŠ TIP ■ NÁŠ TIP

BIBLIA

Bratislava, Ikar – Spolok svätého Vojtecha 2006

Úvod k jednotlivým spisom Jozef Heriban SDB

Ilustrácie Gustav Doré

Slovu biblia znamená v slovenčine knihy. Biblia s veľkým B dostala názov od sv. Jána Zlatusého v 4. storočí, v dobe keď bola kánonizovaná jej tenajšia katolícka podoba. Starý zákon má 46 spisov a Nový zákon 27 spisov. Rozsahom je Nový zákon zhruba štvrtinou zo Starého, no spoločnú majú makrokompozičnú osnovu, rozdelenie na dejesné, poučné a prorocké skupiny spisov. Spisy sa nazývajú aj knihy, preto sa etymologické zdvojenie okriedného označenia „knihy knih“ vďahuje k jej obmajej štruktúre. Samozrejme, vzhľadom na dlhodobú vydávateľskú úspešnosť v celosvetovom meradle figuruje dané označenie ako prestížna charakteristika spomedzi všetkých existujúcich knih. Zrejme v tom nápodstňovnícky význam je knihu knih pre svoje autorstvo: Boh v nej zjaví samo seba, aj preto sa tento „zápis“ nazýva Sväté písmo.

Biblia vznikala asi 1500 rokov (od 1300 pred Kr. do 200 po Kr.), odhaduje sa, že Boh inšpiroval k vzniku Písma zhruba 40 autorov, jej prekladateľov sú tisíce, ved napríklad do 13. storočia, keď ešte nebola knižná, poznáme vyše 5000 rukopisov Vydavateľská úspešnosť a nespočetné je jej vykladačov, komentátorov, exegetov. Podrobnejšiu grafiku ku všetkým temom Biblie v tomto vydaní uvádza profesor biblických vied na Pápežskej salesiánskej univerzite v Ríme J. Heriban.

Biblia platí ako spoločný kánon pre judaizmus a kresťanstvo. V judaizme je v takomto kontexte záväzný Starý zákon, spoločne sa jeho knihy nazývajú Tanach, častejšie ich poznáme pod názvom Tóra. Kresťanstvo s výšom dvoji miliardami veriacich dominuje všetkým náboženstvami a najnovšie preklady Biblie sa rodia v Afrike a Ázii. Aj posledné z troch súčasných monoteistických náboženstiev, islam, odkazuje v Koráne na Tóru (arabsky Taurat) i na Evanjelia

(arabsky Inžil), Prorokovi Muhammadovi zvestoval Korán v 6. storočí archanjel Gabriel, ten, čo zvestoval Panna Marii narodenie Ježiša, ten, ktorý trubením ohlásil koniec sveta, napokon aj ten, ktorého podoba vychádza zo zobrazení prastarého okriedného božstva zoroastrizmu Ahura Mazdu. Keby sme išli ešte ďalej, zistili by sme, že Bhagavadgita má v hinduizme obdobné postavenie ako Nový zákon v kresťanstve alebo to, že Buddha 500 rokov pred Kristom bol ako on z kráľovského rodu a bol počatý nadprirodzene. Zhodou okolností dosiahol nirvanu sediac pod figovníkom, z Matušového evanjelia je zas známy zárazk, keď Ježiš prekonal neudrýtny figovník a ten uschol; tým ukázal učeníkom, že s vierou môžu všetko, aj povedať veru, aby sa hodil do moria (Mt 21, 17–20). Avšak aj pri tejto nekonečnej intertextualite a iných súvislostiach a paralelách, v ktorých sa znovu potvrdzuje výnimčnosť historika, religiozita, kultúrneho, umelckého, filozofia Biblie, a snád predovšetkým ľaskava intimita vŕsthu Boha a človeka naplnená v spásateľnej Ježiša Krista, sa dá urobiť zjednotenie rekonštrukcia vydávania Biblie. Pôvodne bola napísaná v hebrejčine, aramejščine a gréčtine. Pre katolíkov bol výkladový preklad sv. Hieronyma do latinského Vulgáta (po II. Vatánskom koncile: Neovulgáta – podľa nej je v tomto vydaní kniha Nového zákona), pre pravoslávne staroslovjenskú Bibliu preložil sv. Cyrilom a sv. Metod. Pre evanjeliových katólov do nemčiny od Martina Lutera a Kráľovica Biblia, Juraj Palkovský preložil v 19. storočí Bibliu do bernolákovčiny, no preklady do aktuálneho jazyka sú z pozície katolicizmu jednoducho z primárných úloh Spolku sv. Vojtecha od jeho vzniku roku 1870. Prvý diel Nového zákona (Evanjeliá) vyšiel roku 1913. Starý zákon sa kompletizoval neskor, odvtedy nasledovali ďalšie vy-

dania. Vydavateľstvo Ikar vydalo Bibliu s vybranými časťami k populárnym ilustráciám Gustava Dorého pred štyrmi rokmi. Spojenie odborného súkosenosti a šikovného marketingu prináša do adventného „času očakávania“ kompletnú katolícku Bibliu, teda aj s deuterokanonickými knihami (apokryfmi), ktoré neuznáva judaizmus a evanjelické kresťanstvo. Jovšavo razba na čele obkaly s výjavmi z Keleovej životná a so symbolmi štyroch evanjelistov v kruhoch na okrajoch odkazuje na väzacie staré vydania a znanobes veľkorysý dojem ešte pred chorením tisíce strán doplnených ilustráciami, poznámkami, mapami a na prvých stránkach s predtlačnou rodinnou kronikou určenou na zaznamenanie dôležitých rodinných udalostí. Staroškonný prorok Ezechiél podľa Písma Boh zjedol zvitok Biblie a chutil mu ako med (Ez 3, 1–3) – keby sme sa zahryzli do tejto, akurát by sme si zlomili zub, v istom zmysle je to však vždy pravdivé – a uprimne, ako urobiť z jej nen pekné hrozienko vianočného atmosféry.

Radostav Matejov

Odsúdení a vydedení

Peter Žalouděk

ÁINA HEMOLEJE
SVĚTÁ ZEM MOLOKAI

Po stopách P. Damiána de Veuster,
misionára malomocných

Peter Žalouděk
Áina Hemoleje – Světá zem Molokai.
Po stopách pátra Damián de Veuster,
misionára malomocných
Bratislava, Karmelitánske nakladateľstvo 2006

O utrpení malomocných, ktorí sú odsúdení na živenie na okraj spoločnosti, toho veľa nevieme. Možno si niektorí spomenú na havajské poviedky Jacka Londona. Teroriz sa do rúk čitateľov dostáva vďaka 600-stranovej publikácii Petra Žalouděka, doplnená archívnymi materiálmi a obrazovou prílohou pod názvom Áina Hemoleje – Světá zem Molokai. Autor, ktorý osemdesiat navštívil kolónie malomocných, sa vydal po stopách belgického pátra Damiána de Veuster, misionára malomocných, čo svojou obetavosťou uľahčoval život trpiacim na havajskom ostrove Molokai.

V úvodnej časti P. Žalouděk obzerauje čitateľov s malomocnosťou, ktoré záležajú miliónom ľudí. Nachádza dejiny tejto donedávka nevyčítelnej choroby, opisuje jej prejavy – od bielych a červených flakov na koži až po poškodenie vnútorných tkanív a orgánov. Nymechani ani zápas medicíny s malomocnosťou. Bakteriár prýkár identifikoval roku 1873 nórsky lekár G. H. Hansen. Choroba je dnes už pod kontrolou, hoci kolónie malomocných ešte existujú (napr. aj v Rumunsku).

Samostatnú časť knihy venuje autor biografii pátra Damiána, jeho detstva, ceste do rehole, prvým misijným rokoch, príchodu do Tichomoria a nešťastí do kolónie malomocných. Tu sa staral nielen o ich duchovné potreby, ale pracoval ako lekár, zadržník, učiteľ, čistič, tesár, maliar, zahradník, kuchár, ba i hrobár. Bol pre malomocných naozaj nápočtom. Na základe zachovanej korešpondencie pátra a archívnych materiálov autor plasticky zobrazil život v kolónii malomocných, predstavil ich príbytky, stravu, odev, aktivity, morálku a pod. Spôsobu neuväzňovať a činnosťou prácu pátra uľahčoval život trpiacim a zároveň pre seba ideálny náhľad aj ďalších, ktorí si osvojili jeho pohľad na život. Portréty jeho spolupracovníkov (Jozefa Duftona, Marianny Copovej, Pierra-Henri D'Orgea-Duboucheta) dokresľujú obraz života na ostrove Molokai.

Na historickú časť knihy nadväzuje blok autorových rozhovorov s malomocnými. Nečujúcim pohľad na osudy postihnutých ľudí vykréšle skutočnú životnú príbeh. Ti, ktorí medicínskou zornou, majú v knihe uvedené meno i priezvisko, ostali len krstné meno. Pôsobivé texty dopĺňajú úkazy rukopisov, bibliografia a bohatá obrazová príloha. Ti, ktorí sa chcú bližšie dozvedieť o otázku malomocnosti a zdieľať sa viac o pátrovi Damiánovi, môžu skúsiť šťastie v rámci čitateľskej súťaže. Stačí, ak nám pošlú do 20. decembra kupon Karmelitánskeho nakladateľstva z 11. strany, ktorý vonova k knihu P. Žalouděka Áina Hemoleje – Světá zem Molokai do súťaže.

Katarína Mikluščinová

O domove, imigrácii a identite

Rozhovor so Zdenkom Beckerovou

● Stret dvoch kultúr, dvoch krajín patrí k tvým opakovaneým témam. Zrejme vychádzaš zo svojej vlastnej skúsenosti, ako „dvojdom“ čistiť potrebu aj takto stvárňovať svoju identitu...?

– Áno, dalo by sa to tak povedať. Problematika identity v dnešnom svete, téma hľadania domova sú mojimi centrálnymi témami. Venovala som im viacero próz, ba aj niektoré eseje. Túto tému však vnímam širšie, ako sa zvyčajne chápe. Nejde totiž len o hľadanie domova niekde v zahraničí, v cudzej krajine, ale o hľadanie domova v najzákladnejšom zmysle, domova ako miesta, ktoré nás citne bezpečne, dobre. Mnohí ľudia žijú v krajine, v ktorej sa narodili, vo svojej vlasti, a predsa sa tam necítia doma, čo z rôznych dôvodov. Takto široko chápaná téma domova a identity má dlhobehú prílohu a nachádzam v nej veľa inšpirácií.

● Možno tvoje prózy, a nemám pritom na mysli iba posledný román *Dečry Rózy Bukovskej*, vnímam do istej miery ako autobiografické výpovede, aj keď jednotlivé postavy sú fikciou a nemajú presný predobraz v reálnych ľuďoch? Predpokladám totiž, že životné počty mladých žien, ktoré sa ocitnú za hranicami svojej rodnej krajiny a začínajú „nový život“, je ti asi dôvernejšie známy ako ja.

– Spisovateľka vždy píše o sebe, aspoň niektorí a ja k nim patríam. Aj keď príbeh, ktorý rozprávame, je viac alebo menej vymyslený, čosi v texte je skutočné zažitie – sú to počty. Počty sa zrejme nedajú vymyslieť, tie musí mať človek prežité. Aj ja opisujem počty, ktoré poznám z osobnej skúsenosti. Ale nestráviam iba pri nej, pri písaní využívam aj počty iných ľudí. V Rakúsku, ale aj počas viacerých pobytov v Amerike som sa napríklad zoznámila s mnohými emigrantami a dala som si výzvu napísať ich životné príbehy. Veľmi pozorne som ich počúvala – a musím povedať, že aj s veľkým porozumením. Hoci sa navonok môžu zdať, že sú rôzne, v mnohom sa od seba odlišujú, opakuju sa v nich tie isté vzory. Pravidelné sa v nich opakujú tie, že prvá generácia emigrantov to nemá nikdy a nikde vo svete ľahko.

● Aj keď ty sama nie si emigrantka...

Zdenku Beckerovej (1951) netreba našim čitateľom zvlášť predstavovať, viaceré jej prózy vyšli aj v slovenskom preklade – román *Za vrchom vrch* (1995), poviedka *Paňdový raj* (v antológii *Zbúžňovanie*, 1997). Autorka narodená v Chebe v Čechách vyrastala s ľudovouľou v Bratislave, odkiaľ roku 1975 šla so svojou rodinou v Rakúsko v S. Pôtku. Píše prózy (romány, poviedky), lyrické a esejistické texty, divadelné hry. Jej texty boli doteraz preložené do tridsiatich jazykov. Do nemčiny preložila divadelnú hru Jaru Kákošovej *Sto noh na dotmenia* (1997) a básne Mila Haugovej. V Bratislavskom Klube slovenských spisovateľov 30. novembra Zdenka Beckerová prezentovala svoju najnovšiu knihu *Dečry Rózy Bukovskej*.

ka, no predsa si začínala v Rakúsku ako neznáma autorka, navyše ako cudzinka. Tvoj prípad dokazuje, že človek sa môže presadiť aj v cudzom prostredí, hoci iste to nie je celkom samozrejmé. Podarilo sa ti etablovať v rakúskej literatúre, reprezentuješ ju do konca na zahraničných fórach, ako to vnímáš ty sama?

– Bol to dlhodobý proces. Za to, že som si našla miesto v rakúskej literatúre, nepochybne vďaka aj znalosti jazyka, ale nemenej aj tým, ktorým sa venujem, v svojich textoch. Imigrácia je v Rakúsku a v celom západnom svete veľmi silnou témou a mnohí autori po nej siahajú. Len pomerne málo spisovateľov ju však pozná dôverne, z vlastnej skúsenosti, málokto ju zažíval na vlastnej koži. A to, že zastupujem rakúsku literatúru aj v zahraničí, súvisí určite aj s tým, že odľahdam viaceré cudzie jazyky. Aj vďaka tomu dostávam pozvania na čítania do zahraničia.

● Kde si v poslednom čase prezentovala svoje diela, prípadne, kam sa najbližšie chystáš?

– V poslednom čase to boli cesty do USA a do Číny a naspäť som čítala v Bratislave na posedení Slovenského centra PEN. Navštívila som aj Zvolen a potom sa chystám do Milána.

● Kam sa sama zarádavaš v kontexte rakúskej a slovenskej literatúry? Čo pre teba ako autorku znamená stret slovenskej a rakúskej kultúry?

– Sama sa pokladám za rakúsku

spisovateľku so slovenskými koreňmi. Alebo za slovenskú spisovateľku žijúcu v Rakúsku a píšucu po nemcky. Znie to možno komplikovane, ale ja s tým nemám problém. Moja identita – ako ju počujeme, a ako o nej píšem, je identita slovenskej Rakúšanky –

alebo rakúskej Slovenky, závisí to od uhla pohľadu.

● Viem, že sleduješ súčasnú slovenskú literatúru, celkom dobre sa v nej orientuješ. Ak by si mala porovnať súčasnú slovenskú a rakúsku literatúru, v čom vidíš podobnosti, respektive rozdiely medzi nimi?

– Nie som ani germanistka, ani slovákistka, preto je pre mňa ťažké komplexne analyzovať a porovnávať obe literatúry. Viem asi však už roky – skôr z pozície čitateľky a autorky – že slovenská literatúra sa väčšinou odohráva v domácom prostredí, opisuje „malý“ svet protagonistov v tomto prostredí. Rakúski spisovatelia na rozdiel od toho často ľahšie miesto deja vo

vzdialených, cudzích prostrediach, siahajú po „horúčich“ témach, ako napríklad politika, xenofobia alebo ako som už spomínala, imigrácia, ale aj ohrozené životné prostredie, rôzne abnormality v individualnom, ale aj spoločenskom živote a pod.

● Z čitateľského hľadiska je ťažké odísť od zaujímavých. Upozorňujú na ňu aj dve rakúsko-slovenské poviedkové antológie, na ktorých si spolupracovala. Jedna vyšla na Slovensku a druhá v Rakúsku. Slovenskú literatúru si približila čitateľom v Rakúsku aj v prestížnom literárnom časopise Podium. Pripravila si jeho číslo tematicky zamerané na slovenskú literatúru, ktoré nedávno vyšlo.

– Keby som tento záujem nepredpokladala, nevytvárala by som čas, ani energiu na podobné projekty. Do najnovšieho čísla Podia som zahrnula celú pleiádu slovenských autorov a autoriek – Jánka Jahanidisa, Janu Juráňovú, Irenu Breznú, Mariu Bátorovú, Dušana Duška, Antona Kyšica, Mariusu Kopcovu, Eteľu Farkasovú, Marcelu Veselkovú, Danu Podrackú, Ivanu Kolenicu, Milu Haugovú, Antona Baláža a ďalších.

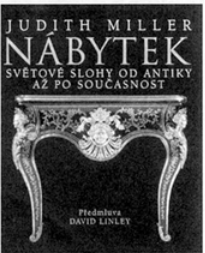
● Stretili sme sa nedávno na knižnom veľtrhu vo Frankfurtu, kde si predstavovala svoj najnovší román *Die Töchter der Róza Bukovská* (Dečry Rózy Bukovskej). Je to román o emigrácii, o hľadaní identity, domova. Hrdinkám rovánu – mladým Slovenkam dáváme zakaž život v cudzine, medzináraj aj v Rakúsku... Aké boli na román reakcie v rakúskej tlač?

– Zatiaľ vyšlo osem recenzií, všetky veľmi pozitívne, kritici a kriticky vospoklávajú tú knihu, a to, že sa o toľto románku rakúska tlač môže dozvedieť nielen o ľudoch v súčasnej krajine, o ich životných príbehoch, o ich zmyslách. Dúfam, že to mi všimne aj slovenská literárna kritika. Predbežne o môj román prejavilo vo Frankfurtu niekoľko vydavateľstiev, ale o tom nechcem predčasne hovoriť.

Rozhovor pripravila

Eteľa Farkasová

Nápady pre každodenný život

Judith Miller
Nabytek
Praha – Bratislava, Vydavateľstvo Slovart 2006

Publikácia v decembnej čierno-bielej obálke príkladá zaujímavý o starostlivosť publikuje najskôr do knihkupectva, ale neskoré určite aj do starostlivosť. Rovnako odborníkom, ako aj laikom po-

skytuje obrazovú a textovú prehlad viny nábytku od roku 4000 pred n. l. až po úkazy dizajnerských nápadov z 90. rokov minulého storočia. Samozrejme, najstaršie obdobie je zaznamenané veľmi stručne, len niekoľkí zachovanými ukážkami z egyptskej a európskej antiky či starovekej Egey. V histórii však tieto vzory viackrát oplynuli viny nábytkového dizajnu, na čo autorka pri charakterizovaní jednotlivých štýlov nezabudne upozorniť. V celom texte zachytáva tému historicko-umeleckého vývinu nábytku v pomerne širokom historickom kontexte. Kapitoly zodpovedajú chronologickému členeniu vinyvých etáp. Obdobie do začiatku 19. storočia zhmla do 4 kapitoly, ale nábytkovým štýlom a slohom od 19. storočia sa venuje samostatne ovela podrobnejšie, priramené množstvo zachovaných originálnych kusov nábytku. Viaceré vývinové etapy nemožno striktne vymedziť presným letopočtom, súbežne sa vyvíjajú a existujú napríklad anglické hnutie „umenie a remesla“ so secesiou, ktorú v medzivojnovom období vystie-

da art deco takisto súbežný sloh s modernizmom. Druhú polovicu 20. storočia charakterizujú už názvy dvoch kapitol: *Optimizmus a blabohy 1945 – 1970 a Postmoderná a súčasnosť od roku 1970*. Autorka nás zoznamuje s históriou európskeho, amerického a japonského nábytku pomocou úkazov na 3000 farebných fotografiách. Čitateľ získava prehľad nielen o vývine tvarov, používaných materiáloch, remeselných postupoch a technológiách, ale zoznámi sa aj s osudmi a inšpiratívnymi myšlienkami najznámejších tvorcov. Za prelom vo výrobe nábytku autorka pokladá vydvanie katalógov modelového nábytku – priekopníckym dielom bol *Katalóg pre gentlemanov a stólarov* z roku 1754 od Thomasa Chippendala. Samostatná kapitola predstavuje remeselnú dokonalosť a technickú invenciu komerčne najúspešnejšieho stólaru 18. storočia Dávida Röntgena. Jeho nábytkom si zariadil komorná Katarína Vefk, pruský kráľ Friedrich Wilhelm, Jánka Antoinetta aj Ľudovít XVI., ktorú mu udelil titul *Ébeniste-mécenicien du Roi* et

de la Reine (Kráľov a Kráľovnu umeleckých stólar-mechanik). Ďalší prelom v nábytkárskej histórii zaznamenal čitateľsky dynastie Thonetových – Michael Thonet (1796 – 1871) objavil pomerne jednoduchú technológiu ohýbania dreva. Spolu so svojimi piatimi synmi založil roku 1853 podnik *Gebrüder Thonet* a továrňou vo Viedni začala vyrábať nábytok, ktorý sa dal poslať zabalený v plochých balíkoch do celého sveta. Rodinná súťažnosť a tradícia stála aj pri výrobe talianskeho povojnového dizajnu. Tvoja synovia milánskeho architekta Castiglioni – Lio, Pier Giacomo a Achille sa stali dominantnými osobnosťami dizajnu, ktorého typickými znakmi sú provokujúci dôvody a racionálny prístup k funkcii. Najstarší z bratov Lio stál roku 1939 pri zrode basketového ráda.

Publikácia zaujímavým vývojom dejín dejnej časti užitočného umenia a vynikajúcim grafickým spracovaním ponúka čitateľom nový pohľad na veci, ktoré nás denne obklopujú.

-báb-